

Titulació	Tipus	Curs
2500262 Sociologia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Jose Luis Espluga Trenc

Correu electrònic: josepluis.espluga@uab.cat

Equip docent

Guillermo Sala Lorda

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No s'han previst

Objectius

L'objectiu del curs és doble. Per un costat, es pretén entendre les relacions entre naturalesa i societat a través de diferents aportacions teòriques de les ciències socials, en particular des de la ja llarga tradició de la sociologia ambiental. Per un altre costat, es pretén reflexionar sobre els riscos ambientals, les seves implicacions socials i polítiques i els principals debats teòrics i pràctics relatius a la seva percepció social, gestió i governança. En tots dos objectius es posarà l'accent en la qüestió del poder i les desigualtats, en el paper del coneixement científic en la definició i gestió de les problemàtiques ambientals, en els diferents tipus de respostes socials i polítiques implementades per afrontar aquestes qüestions.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.

- Avaluar les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
2. Aplicar la mateixa anàlisi social i ambiental a algun altre país.
3. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
4. Comparar els enfocaments teòrics sobre la interacció entre la societat i el medi ambient.
5. Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.
6. Definir els conceptes sociològics que interpreten la interacció entre la societat i el medi ambient.
7. Definir la interacció societat-medi ambient des d'aquests enfocaments.
8. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
9. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
10. Distingir els conceptes que adopten els actors implicats en aquestes polítiques i conflictes (productivistes, ambientalistes, sostenibilistes, etc.).
11. Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per la sociologia ambiental.
12. Identificar els fenòmens socials pels quals la societat i el medi ambient interactuen.
13. Relacionar els enfocaments de la teoria sociològica en els seus diversos vessants amb la dimensió ecològica global.
14. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Continguts:

1. Relacions naturalesa / societat

La dualitat Societat-Natura: una perspectiva antropològica

El sistema econòmic i els 'recursos' naturals

El diàleg entre les Ciències Socials i les Ciències Naturals

Vectors ambientals: aigua, energia, residus, alimentació, biodiversitat, territori i urbanisme, qualitat de l'aire i canvi climàtic (aquests vectors aniran apareixent també en la resta d'apartats del programa)

2. Preocupacions ambientals contemporànies

Orígens i evolució. Diferents interpretacions teòriques (causes basades en la tecnologia, en la economia, en la política, en les institucions, construccionisme social, etc.).

Explicacions ecològiques: Escola de Chicago (Park, Burgess, etc.); Model POET (Duncan); Model HEP-NEP (Catton & Dunlap), etc.

Explicacions des de l'economia política: Model Roda de la producció (Schnaiberg); Segona contradicció del capitalisme (O'Connor); Ecologisme popular (Martínez-Alier); Societat del Risc (Beck), etc.

Del debat de la Modernització Ecològica (Mol i Spargaaren) i les alternatives: decreixement (Kallis, D'Alisa), iniciatives de transició (Del Río, Hobkins), colapsisme (Riechmann, Turiel), ecosocialisme (Sempere), etc.

Ecofeminismes i ecologia queer.

3. Riscos ambientals i tecnològics

Concepte de risc i les seves implicacions socials i polítiques. Les dimensions socials del risc.

Percepció social dels riscos ambientals i tecnològics: Diferents perspectives (psicomètriques, culturals, institucionals, etc.).

Conflictes socioambientals: Models d'anàlisi de l'estructura dels conflictes.

4. Moviments socials i medi ambient

Els orígens de la mobilització socioambiental: El conservacionisme i l'ambientalisme obrer.

L'increment (de la percepció) dels riscos ambientals i el nou ecologisme (o ecologisme polític).

Altres moviments socials (naturisme, etc.) i evolució contemporània (plataformes, etc.). Els nous moviments pel clima.

5. Polítiques ambientals

Modernització ecològica i desenvolupament sostenible

Governança ambiental i el principi de precaució

Decreixement i transicions vers la sostenibilitat

La transició ecosocial a partir de l'emergència climàtica

6. Qüestions transversals

Sociologia de la salut

Sociologia urbana i del territori

Sociologia de l'energia

Sociologia del sistema agroalimentari

Sociologia del canvi climàtic

Sociologia dels residus

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	23	0,92	2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13
Seminaris	15	0,6	2, 4, 8, 10, 11, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Tutories	15	0,6	6, 8
Tipus: Autònomes			
Treball de l'estudiant	90	3,6	2, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13

La metodologia docent inclou les següents activitats:

1- Classes magistrals

2- Seminaris: Reflexió i anàlisi de conferències

3- Realització de treball en grup

4- Preparació de prova escrita. Anàlisi i estudi de lectures i materials.

5- Prova escrita (examen).

A l'inici del curs es proveirà un cronograma amb els detalls de totes les activitats.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	50	5	0,2	4, 6, 10, 11, 13
Reflexions dels seminaris	20	1	0,04	2, 3, 5, 8, 9, 12, 13
Treball de grup	30	1	0,04	1, 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

L'avaluació de l'assignatura consta de:

- Assistència a dos seminaris, que requeriran una posterior reflexió individual escrita (20% de la nota final, 10% cada seminari).
- Un treball col·lectiu d'anàlisi d'un conflicte ambiental (30% de la nota final). El treball tindrà 2 lliuraments al llarg del curs.
- Un examen (50% de la nota final).

Críteris:

- L'examen i el treball col·lectiu s'han d'aprovar per separat.
- La nota final resulta de la mitjana de totes les notes parcials (seminaris, examen i treball col·lectiu), d'acord amb la proporcionalitat indicada.
- Els o les alumnes que per algun motiu justificat no puguin realitzar aquestes activitats, podran pactar altres mètodes d'avaluació individual (sempre que ho facin abans la data que indiquin els professors a l'inici del curs).
- En cas que algú no es presenti a l'examen o no faci el treball de grup es considerarà 'No Avaluable'.
- La recuperació consistirà en un examen sobre les parts suspeses. Per participar a la recuperació s'ha d'haver estat prèviament avaluat de l'examen i del treball col·lectiu, com a mínim. No s'exigeix cap nota mínima per a poder-se presentar a la recuperació.
- La revisió de la qualificació final es farà en una data establerta a l'efecte, en la que es podran revisar totes les evidències lliurades durant el curs.

Avaluació única:

En aquesta assignatura existeix la possibilitat de sol·licitar l'avaluació única. Els/les estudiants que decideixin acollir-se a aquesta opció hauran de lliurar les següents evidències el dia oficial de l'examen de l'assignatura:

- Seminari: Lliurar 2 reflexions sobre 2 de les conferències programades durant el curs, amb la mateixa extensió i característiques que les exigides a la resta d'alumnat. En cas que el/la estudiant no pugui assistir a les conferències, pot demanar al professorat material virtual substitutiu per a fer els respectius comentaris o reflexions. El pes d'aquestes evidències és d'un 20% de la nota final.

- Treball col·lectiu: Lliurar un treball equivalent al proposat pel treball col·lectiu de l'assignatura. Idealment, hauria de ser un treball fet en grup. En cas que no pogués ser, el/la estudiant hauria de contactar amb el professorat per a rebre instruccions precises de com fer-lo de manera individual. El pes d'aquesta evidència és el 30% de la nota final.

- Examen: els/les estudiants que facin avaluació única han de presentar-se a l'examen de l'assignatura en la data establerta en el calendari oficial.

Recuperació: S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada.

Bibliografia

Bàsica:

Alabart, Anna (2003) "Sociologia urbana". A: S. Giner (coord.), *Teoría Sociológica Moderna* (págs. 458-488). Barcelona: Ariel.

Beck, Ulrich (2002) *La sociedad del riesgo global*. Madrid: Siglo XXI.

Commoner, Barry (1992) *En paz con el planeta*. Barcelona: Crítica.

Espluga, Josep & Caballero, Javier. (2005) *Introducción a la prevención de riesgos laborales*. Barcelona: Ariel.

Espluga, Josep; Ruscheinsky, Aloisio; Prades, Ana (2018) "El concepto de riesgo y su aplicación al análisis de conflictos socioambientales" (p. 69-90). In: A. Vallejos-Romero; J. Valencia Hernández & A. Boso (eds.) *Riesgos, Gobernanza y Conflictos Socioambientales*. Temuco: Ediciones Universidad de La Frontera.

García, Ernest (2004), *Medio Ambiente y Sociedad*. Madrid: Alianza.

García, Ernest (2021) *Ecología e igualdad*. València: Tirant.

- Herrero, Yayo (2023) *Toma de tierra*. Madrid: Caniche.
- Lemkow, Louis. & Espluga, Josep (2017) *Sociología Ambiental*. Barcelona: Icària.
- Mies, María & Vandana Shiva (2016) *Ecofemismo. Teoría, crítica y perspectivas*. Barcelona: Icària.
- Prades, Ana; Espluga, Josep; Horlick-Jones, Tom (2015) "Riesgos tecnológicos, conflictos sociales y políticas ambientales. Del estudio de las percepciones a la implicación pública". *Papers, Revista de Sociologia*, núm. 100 (4): 395-423. <http://papers.uab.cat/article/view/v100-n4-prades-espluga-horlick-jones>
- Riechmann, Jorge & Fernández Buey, Francisco (1994) *Redes que dan libertad. Introducción a los nuevos movimientos sociales*. Barcelona: Paidós.
- Schnaiberg, Allan (1998) "Politizando la rueda de producción: Los programas de reciclaje de residuos sólidos en Estados Unidos". *Revista Internacional de Sociología*, 19-20: 181-222. [Versió en anglès: "Politicizing the treadmill of production: reshaping social outcomes of 'efficient' recycling". Working paper, Institute for Policy Research, Northwestern University, Evanston, IL USA].
- Bibliografía complementària:
- Aledo, A.; Domínguez, J.A. (2001) *Sociología ambiental*. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Baigorri, A. (ed.) (2012) *Transiciones ambientales. Ensayos de sociología ambiental*. Badajoz: ARSociologica & SOCMAYs.
- Barley, N. (1998) *El antropólogo inocente*. Barcelona: Anagrama.
- Beck, U. (1992) *Risk Society; Towards a New Modernity*, London, Sage. [La Sociedad del riesgo. Barcelona: Paidós, 1998]
- Beck, U. (1999) *World Risk Society*. Cambridge. Polity Press. [La Sociedad del riesgo global. Madrid: Siglo XXI, 2002]
- Beck, U. (2009) *The World at Risk*, Cambridge, Polity Press.
- Benach, J. (2020) *La salud es política*. Barcelona: Icària.
- Brundtland, G.H. (1989) *Nuestro Futuro Común*, Madrid, Alianza Editorial (Comisión Mundial Del Medio Ambiente Y Del Desarrollo).
- Carson, R. (2002) *Silent Spring*, New York, Mariner Books (Houghton).
- Commoner, B. (1992) *En paz con el planeta*. Barcelona: Crítica.
- D'Alisa, G.; Demaria, F.; Kallis, G. (eds.) (2015) *Decreixement. Vocabulari per a una nova era*. Barcelona: Icària.
- Del Río, J. (2015) *Guía del movimiento de Transición*. Madrid: La Catarata.
- Diamond, J. (1998) *Armas, gérmenes y acero*. Barcelona: Random House Mondadori.
- Diaz-Maurin, F. (2013) *Decreixement sostenible i Eficiència Energètica*. Documents de Treball Medi Ambient, Vol. 7 "Eficiència Energètica", Diputació de Barcelona, Servei de Medi Ambient.
- Dobson, A. (1997) *Pensamiento político verde*. Barcelona: Paidós.
- Douglas, M. (1996). *La aceptabilidad del riesgo según las ciencias sociales*. Barcelona: Paidós. [1985].
- Douglas, M.; Wildavsky, A. (1982). *Risk and Culture*. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.

- Dunlap, R.E.; Buttel, F.H.; Dickens, P.; Gijswitj, A. (2002) *Sociological Theory and the Environment. Classical Foundations, Contemporary Insights*. Lanhan: Rowman & Littlefield Publishers.
- Espluga, J. (2004) "Conflictes socioambientals i estudi de la percepció social del risc". *Papers. Revista de Sociologia.*, núm. 72, p. 145-162.
- Espluga, J. (2012) "Riscos ambientals, plans d'emergència i desigualtats de gènere". A: M. Freixanet (coord.) *Sostenibilitats. Polítiques públiques des del feminisme i l'ecologisme*. Barcelona: Institut de Ciències Polítiques i Socials. Pàgs. 189-226.
- Espluga, J. (2013) "Riscos ambientals i moviments socials a Catalunya". A: *Societat Catalana 2012*. Barcelona: Associació Catalana de Sociologia - Institut d'Estudis Catalans. Pàgs. 135-156.
<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000190%255C00000045.pdf>
- Espluga Trenc, J. (coord.) (2019) *El cambio climático y sus metáforas*. Barcelona: Icaria.
- Espluga, J.; Di Masso, M.; López, D. (2019) "Agroecologia i polítiques per la sobirania alimentària: fórmules per afrontar la crisi energètica, ambiental i econòmica". A: R. Gomà & J. Subirats (coords.) *Canvi d'època i de polítiques públiques a Catalunya*. Barcelona: Galàxia Guttenberg. P. 144-159.
- Espluga, J.; Farré, J.; Gonzalo, J. Prades, A. (2014) "Factores que inhiben la movilización social: el caso del área petroquímica de Tarragona". *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, núm. 146: 191-216.
<http://www.reis.cis.es/REIS/jsp/REIS.jsp?opcion=articulo&ktitulo=2435&autor=JOSEP+ESPLUGA+TRENC%2C+>
- Espluga, J.; Farré, J.; Gonzalo, J.; Horlick-Jones, T.; Prades, A.; Oltra, J.; Navajas, J. (2009) "Do the people exposed to a technological risk always want more information about it? Some observations on cases of rejection". In: S. Martorell, C. Guedes & J. Barnett (eds.) *Safety, Reliability and Risk Analysis*, London: CRC Press - Taylor & Francis, p. 1301-1308.
- Espluga, J.; Prades, A.; Gamero, N.; Solà, R. (2009) "El papel de la confianza en los conflictos socioambientales". *Política y Sociedad*, Vol. 46, núm. 1 y 2: 255-273.
<http://revistas.ucm.es/index.php/POSO/article/view/POSO0909130255A>
- European Environment Agency (2013) *Late Lessons from Early Warnings: Science, Precaution and Innovation*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Fischhoff, B.; Slovic, P.; Lichtenstein, S.; Read, S.; Coombs, B. (1978). "How Safe is Safe Enough: A Psychometric Study of Attitudes towards Technological Risk and Benefits". *Policy Sciences*, núm. 8: 127-152.
- Foster, J.B. (2012) "The Planetary Rift and the New Human Exemptionalism: A Political-Economic Critique of Ecological Modernization Theory". *Organization Environment*, 25: 211-237.
- Garcia, E. (2004), *Medio Ambiente y Sociedad*. Madrid: Alianza.
- Garcia, E. (2021) *Ecología e igualdad*. València: Tirant.
- Giddens, Anthony (1993): *Las consecuencias de la modernidad*, Madrid: Alianza.
- Giddens, Anthony (2000): *Un mundo desbocado*, Madrid: Taurus.
- Harari, Y.N. (2014) *Sàpiens. Una breu història de la humanitat*. Barcelona: Edicions 62.
- Harari, Y.N. (2018) *21 lliçons per al segle XXI*, Barcelona: Edicions 62.
- Horlick-Jones, T.; Prades, A. (2009). "On interpretative risk perception research: Some reflections on its origins; its nature; and its possible applications in risk communication practice". *Health, Risk & Society*, 11 (5): 409-430.
- Irwin, A. (2001) *Sociology and the Environment*. Oxford. Polity Press.

- Jackson, T. (2011) *Prosperidad sin crecimiento. Economía para un planeta finito*. Barcelona: Icaria.
- Jackson, T. (2022). *Postcreixement. La vida després del capitalisme*. Barcelona: Arcàdia.
- Kallis, G. (2021) *Límits. Ecologia i llibertat*. Barcelona: Arcàdia.
- Krimsky, S.; Golding, D. (eds.) (1992) *Social Theories of Risk*, London: Praeger.
- Laraña, E. (1999) *La construcción de los movimientos sociales*. Madrid: Alianza.
- Lash, S.; Szerszynski, B.; Wynne, B. (1996), *Risk, Environment and Modernity*. London: Sage.
- Latouche, S. (2008), *La Apuesta por el Decrecimiento. ¿Cómo Salir del Imaginario Dominante?*, Barcelona, Icaria.
- Lemkow, L. (1984). *La protesta antinuclear*. Madrid: Mezquita.
- Lemkow, L.; Espluga Trenc, J. (2017), *Sociología Ambiental*. Barcelona: Icaria.
- López Cerezo, J.A.; Luján, J.L. (2000) *Ciencia y Política del Riesgo*. Madrid: Alianza.
- López García, D. (2015) *Producir alimentos, reproducir comunidad. Redes alimentarias alternativas como formas económicas para la transformación social y ecológica*. Madrid: Libros en Acción.
- López García, D.; Fernández Casadevante Kois, J.L.; Morán, N.; Oteros Rozas, E. (eds.) (2017) *Arraigar las instituciones. Propuestas de políticas agroecológicas desde los movimientos sociales*. Madrid: Libros en Acción.
- Malm, A. (2020) *Capital fósil. El auge del vapor y las raíces del calentamiento global*. Madrid: Capitán Swing.
- Martínez Alier, J.; Oliveres, A. (2005), *¿Quién Debe A Quién? Deuda Ecológica y Deuda Externa*, Barcelona, Icaria.
- Masjuan Codina, J.M. (2016) *Materials per repensar la sociologia a partir de Darwin*. Barcelona: Octaedro.
- Meadows, D. (coord.) (1972) *Los límites del crecimiento*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Mora i Ticó, P. (2004) "El moviment ecologista: història i procés d'institucionalització". A: E. Prat (coord.) *Els moviments socials a la Catalunya contemporània*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Naredo, J.M. (2006) *Raíces económicas del deterioro ecológico y social*. Madrid: Siglo XXI.
- Pardo, M. (1998) "Sociología Y Medio Ambiente: Estado de la cuestión". *Revista Internacional de Sociología*, 19-20: 329-367.
- Patel, R. (2008), *Obesos Y Famélicos. El Impacto de la Globalización en el Sistema Alimentario Mundial*. Barcelona: Los Libros Del Lince.
- Redclift, M and Benton, T. (1994) *Social Theory And The Global Environment*. London. Routledge.
- Renn, Ortwin (1992): "Concepts of risk: A Classification", pp. 53-81, en S. Krimsky y D. Golding (eds.) *Social Theories of Risk*, Westport: Praeger.
- Renn, Ortwin (2008): *Risk Governance. Coping with Uncertainty in a Complex World*, London: Earthscan.
- Riechmann, J. & Fernández Buey, F. (1994) *Redes que dan libertad. Introducción a los nuevos movimientos sociales*. Barcelona: Paidós.
- Riechmann, J. (2019) *Otro fin del mundo es posible. Sobre transiciones ecosociales, colapsos y la imposibilidad de lo necesario*. Barcelona: MRA.

- Riechmann, J.; González-Reyes, L.; Herrero, Y.; Madorrán, C. (2012) *Qué Hacemos Hoy Cuando Nos Encontramos Frente A La Amenaza De Una Crisis Mayor Que La Econòmica: La Ecològica*. Madrid: Akal.
- Sacristán, M. (2009) *Pacifismo, ecologismo y política alternativa*. Barcelona: Icària & Público.
- Saito, K. (2022). *Una nova manera de viure. El capital a l'era de l'antropocè*. Manresa: Tigre de Paper.
- Sapolsky, R.M. (2007) *El mono enamorado. Y otros ensayos sobre nuestra vida animal*. Barcelona: Paidós.
- Schloeser, E. (2001) *Fast food nation*. Boston: Houghton Mifflin. (*Fast Food. El lado oscuro de la comida rápida*. Madrid: Grijalbo, 2002)
- Schnaiberg, A.; Gould, K. A. (1994) *Environment and Society. The Enduring Conflict*. Caldwell: The Blackburn Press.
- Sempere, J. (2009) *Mejor con menos. Necesidades, explosión consumista y crisis ecològica*. Barcelona: Crítica.
- Sempere, J. (2018) *Las cenizas de Prometeo. Transición energética y socialismo*. Barcelona: Ediciones de Pasado & Presente.
- Sempere, J.; Riechmann, J. (2000), *Sociología y Medio Ambiente*. Madrid: Síntesis.
- Sempere, J.; Tello, E. (coords.) (2008) *El final de la era del Petróleo barato*. Barcelona: Icària.
- Sevilla Guzmán, E. (2006) *De la sociología rural a la agroecología*. Barcelona: Icària.
- Slovic, Paul (2000): *The perception of risk*, London: Earthscan.
- Spaargaren, G.; Mol, A.P.J.; Buttel, F. (2000), *Environment and Global Modernity*. London: Sage.
- Steel, C. (2022). *Sitopia. Cómo pueden salvar el mundo los alimentos*. Madrid: Capitán Swing.
- Tábara, J.D. (2003) "Teoría socioambiental y Sociología Ecológica". En: S. Giner (coord.), *Teoría Sociológica Moderna* (págs. 431-457). Barcelona: Editorial Ariel.
- Tejero, H.; Santiago Muiño, E. (2019) *¿Qué hacer en caso de incendio? Manifiesto por el Green New Deal*. Madrid: Capitán Swing.
- Tello, E. (2005) *La historia cuenta. Del crecimiento económico al desarrollo humano sostenible*. Barcelona: El Viejo Topo.
- Tello, E.; Jover, G. (2019) *Polítiques i conflictes ambientals a Catalunya, 1972-2017*. A: R. Gomà & J. Subirats (coords.) *Canvi d'època i de polítiques públiques a Catalunya*. Barcelona: Galàxia Guttenberg. P. 83-98.
- Turiel, A. (2020) *Petrocalipsis. Crisis energètica global y cómo (no) la vamos a solucionar*. Madrid: Alfabeto.
- Wilson, E.O. (2012). *La conquista social de la Tierra*, Barcelona: Debate.
- Wynne, Brian (1996): "May the Sheep Safely Graze? A Reflexive View of the Expert-Lay Knowledge Divide", pp. 44-83, en S. Lash; B. Szerszynski; y B. Wynne (eds.) *Risk, Environment and Modernity*. London: Sage.

Programari

Aquesta assignatura no requereix cap tipus de programari específic.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	51	Català	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	51	Català	segon quadrimestre	tarda